แนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา

Guidelines for the Development Educational Technology Management of the Educational Quality Assurance System

ทรงศักดิ์ พรมดี[1*], โผน นามมณี[2], พระมหาวิเศษ ปญฺญาวชิโร[3],
อุเทน ลาพิงค์[4], พระครูสมุห์ธนโชติ จิรธมโม[5]
Songsakdi Promdee[1], Phon Namanee[2], Phramaha Wiset Phanyavachiro[3],
Uten Larping[4], Prakhrusamuhthanachot chiradhammo[5]
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา[1,2,3,4,5]
Mahamakut Buddhist University, Lanna Campus[1,2,3,4,5]
*Corresponding Author, E-mail: promdee1979@hotmail.com

(Received: March 15, 2021 | Revised: June 8, 2021 | Accepted: June 8, 2021)

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษา สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา 2) เพื่อพัฒนาแนวทางบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษา 3) เพื่อเสนอแนวทางบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพหลักสูตร งานวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลเอกสาร และใช้แบบสัมภาษณ์ ประชากรกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง แล้วนำเสนอในรูปแบบเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัญหาการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษา ขาดความชัดเจนด้านแผนบริหารจัดการหลักสูตรคณาจารย์เจ้าหน้าที่ใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาน้อย การบริหารจัดการหลักสูตรใช้รูปแบบเอกสาร 2) การพัฒนาแนวทางบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษา ผลประเมินในปีการศึกษา 2563 ประเมินแบบออนไลน์ ผลคะแนนรวมได้ 3.70 เกณฑ์มาตรฐานอยู่ในระดับ พอใช้ และเทียบกับผลประเมินในปี 2562 ผลประเมินได้ 3.64 เกณฑ์มาตรฐานอยู่ในระดับพอใช้ สรุปว่าแนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพหลักสูตร มีเกณฑ์มาตรฐานไม่แตกต่างกัน 3) แนวทางการพัฒนาหลักสูตรควรมีการนำเทคโนโลยีการศึกษามาประยุกต์ใช้ เพื่อรองรับระบบประกันคุณภาพหลักสูตร และควรมีวารสารด้านศาสนาและปรัชญาประชาสัมพันธ์บทความและงานวิจัยออกไปสู่สังคม

คำสำคัญ: แนวทางบริหาร, เทคโนโลยี, ประกันคุณภาพ

Abstract

This research article the objectives are: 1) To study the problem of educational technology management School of Buddhism and Philosophy in Mahamakut Buddhist University Lanna Campus 2) To develop educational technology management for guidelines 3) To propose educational technology management guidelines for curriculum quality assurance. This research is a qualitative research to used Documentary data collection, and use the interview form Purposive Sampling Populations were presented in a descriptive fashion.

The results of the research were as follows: 1) the problem of educational technology management Lack of clarity in the curriculum management plan, the faculty staff use less technology materials for

education The management of the curriculum uses almost document format; Assessment results in academic year 2020, assessed online the overall score was 3.70 benchmarks were fair and compared with the assessment results in 2019, the assessment results were 3.64 benchmarks at fair level, concluding that the educational technology management guidelines for developing the curriculum quality assurance system. 3) Curriculum development guidelines should apply educational technology; to support the curriculum quality assurance system and should have religious and philosophical journals Public relations articles and research to Globalization society

Keywords: Management Guidelines, Technology, Quality Assurance

1. บทนำ

ปัญหาของโลกยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization word) ซึ่งกำลังมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางด้านข้อมูลข่าวสารเราจึงจำเป็นต้องปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์และประยุคเข้ากับโลกไอทีได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการรู้จักพึ่งตนเอง พัฒนาตนเอง คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น รู้จักวิเคราะห์สถานการณ์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ควบคู่ไปกับการเป็นคนดีมีศีลธรรมเตรียมพร้อมที่จะเผชิญหน้ากับการเปลี่ยนแปลงนี้ (ภานรินทร์ ปัญญาจรัสกุล, 2553, น. 2) ระบบอินเตอร์เน็ต สื่อสารสนเทศถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับชีวิตมนุษย์ทุกคนในสังคม ซึ่งในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่าเป็นยุคแห่งข่าวสารสนเทศแบบดิจิทอล แหล่งสารสนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้ามิได้มีขีดจำกัดเพียงในห้องสมุดตำรา เอกสารหรือสื่อสิ่งพิมพ์เท่านั้น หากแต่มีแหล่งสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ เช่น อินเทอร์เน็ต ที่ได้รับการยอมรับว่าทันสมัย สามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก ด้วยวิธีการทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงสารสนเทศได้ไม่จำกัด

ทั้งเวลาและสถานที่ ความตระหนักในความสำคัญและการใช้ประโยชน์ของเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวาง สำหรับประเทศไทย รัฐบาลเล็งเห็นความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ดังจะเห็นได้จากการที่คณะรัฐมนตรีมีมติยอมรับในหลักการของนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ ซึ่งใจความของภารกิจหลักประการหนึ่งคือ การลงทุนพัฒนาคุณภาพของพลเมืองได้แก่ การสร้างพลเมืองที่อ่านออกเขียนได้และบุคลากรมีทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเพียงพอ (ชิษณุพงศ์ พรวนต้นไทร, 2556, น. 2)

ระบบการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้ปรับเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็วเช่นเดียวกัน ซึ่งได้มีการปฏิรูปจากทบวงมหาวิทยาลัยเดิมมาเป็นกระทรวงอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม (อว) และภายใต้กฎกระทรวงหรือระเบียบการจัดการศึกษาที่ยังอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาเนื่องจากการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการที่มีระบบ โดยต้องมีการวางแผนที่ชัดเจน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติมีการตรวจประเมิน และนำสิ่งที่ได้จากการสังเกต ผลสะท้อนกลับและสิ่งที่ได้เรียนรู้มาพัฒนาสถาบันการศึกษา (อ้างในภานรินทร์ ปัญญาจรัสกุล, Fox, (1995) Dixon and Edwards, (2002), น. 15) การประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วยการประกันคุณภาพภายนอก และการประกันคุณภาพภายในซึ่งเป็นเรื่องที่ต้อง ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในสถานศึกษาเป็นสำคัญ คุณภาพการศึกษาเป็นสิ่งที่ต้องทำตลอดเวลา ทำต่อเนื่อง ทำให้ดีขึ้น และต้องพัฒนาไปเรื่อย ๆ คุณภาพจะเกิดขึ้นได้จำเป็นที่ต้องมีการประกันคุณภาพ เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่น กับผู้รับบริการคือผู้เรียน และผู้รับผลกระทบ ผู้ปกครอง ชุมชน สังคมและประเทศชาติ แสดงถึง

รูปแบบการบริหารจัดการและวิธีการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาที่มีมาตรฐาน และมีคุณภาพทำให้ผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาต้องมุ่งบริหารจัดการศึกษาสู่คุณภาพ และมาตรฐานอย่างจริงจัง (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพทางการศึกษา, 2554, น. 10)

จากหลักการที่ผ่านมานั้น เทคโนโลยีในปัจจุบันจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการเรียนการสอนแบบออนไลน์และยกระดับการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย เปิดโอกาสให้ครู อาจารย์ นักเรียน และนักศึกษา สามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ที่หลากหลาย หรือ เสมือนหนึ่งมี “ห้องสมุดโลก” (Library of the World) เพียงปลายนิ้วสัมผัส ตัวอย่างเช่น ครูและนักเรียนสามารถค้นหา หรือสืบค้นข้อมูลจากแหล่งความรู้ต่างๆ ได้ทั่วโลก โดยไม่มีข้อจำกัดทางด้านสถานที่และเวลา (Anywhere & Anytime) คณาจารย์และนักเรียนที่ด้อยโอกาสอันเนื่องมาจากความห่างไกล ทุรกันดาร ขาดแหล่งห้องสมุดที่ดีสามารถค้นหาข้อมูลข่าวสารและความรู้ได้อย่างเท่าเทียมกัน มากยิ่งขึ้น เด็กนักเรียนเองสามารถร่วมกันผลิตข้อมูลในแขนงต่างๆ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับ พันธุ์พืช ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ข้อมูลทางประวัติศาสตร์ ชุมชนศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ภูมิปัญญาชาวบ้าน เพื่อเผยแพร่แลกเปลี่ยนกับเด็กทั่วโลก ในขณะที่ครูสามารถนำเนื้อหา ทางวิชาการที่มีประโยชน์ เช่น บทความทางวิชาการ เอกสารการสอน ลงในเว็บไซต์เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาและแลกเปลี่ยนภายในวงการซึ่งกันและกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542, น. 3) แนวคิดในการพัฒนาการศึกษาจำเป็นต้องปรับเพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุตามวิสัยทัศน์ที่พึงประสงค์โดยการให้การศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนรู้จักการเรียนรู้ รู้วิธีแสวงหาความรู้ด้วยตนเองในรูปแบบและวิธีการหลากหลาย โดยเน้นการศึกษาที่ยึดผู้เรียน เป็นศูนย์กลางของพัฒนาการศึกษา ให้โอกาสผู้เรียนมีบทบาทในการ

พัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ ความมุ่งหวังดังกล่าวมีผลให้องค์ประกอบหนึ่งของการจัดการศึกษา ที่เรียกว่าเทคโนโลยีทางการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2554, น. 75)

คณะกรรมการการอุดมศึกษามีหน้าที่หลักสำคัญประการหนึ่งคือการพิจารณาเสนอนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ โดยคำนึงถึงความเป็นอิสระและความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยได้จัดทำมาตรฐานการอุดมศึกษาและเกณฑ์มาตรฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาได้พัฒนาด้านวิชาการและวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพและยกระดับมาตรฐานในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้มีความทัดเทียมกัน และได้ประกาศใช้เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับต่างๆ มาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งปัจจุบันได้มีประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับต่างๆ พ.ศ. 2548 เพื่อประโยชน์ในการรักษามาตรฐานวิชาการและวิชาชีพเป็นส่วนหนึ่งของเกณฑ์การรับรองวิทยฐานะและมาตรฐานการศึกษา โดยสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดดำเนินการหลักสูตรใหม่หรือหลักสูตรปรับปรุงใช้เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรในการควบคุมกำกับมาตรฐาน จะพิจารณาจากการบริหารจัดการหลักสูตรทุกหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่ได้ประกาศใช้เมื่อ พ.ศ.2548 และกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ตลอดระยะเวลาที่มีการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรดังกล่าว

หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญาเป็นหลักสูตรที่ได้รับการอนุมัติจาก สกอ. เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2559 ถึงปัจจุบัน และหลักสูตรปรับปรุงมาแล้วจำนวน 2 ครั้ง ในรอบ 5 ปี ซึ่งเมื่อนักศึกษาจบการศึกษา

จากสถาบันไปแล้วหลายรุ่นและจำเป็นต้องนำความรู้ดังกล่าวไปใช้เกิดประโยชน์สูงสุดในการทำงานสำหรับในการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรนั้นสอดคล้องกับสภาวะของสังคมในปัจจุบันในยุคโลกาภิวัตน์ เทคโนโลยีการศึกษาจึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักศึกษา แต่ปัญหาด้านประสิทธิภาพด้านการเรียนการสอน การทำวิทยานิพนธ์ และการเข้าถึงข้อมูลทางสื่อเทคโนโลยีการศึกษายังไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์เท่าที่ควร สอดคล้องกับการศึกษางานวิจัยการประเมินหลักสูตรใน 4 ด้านที่ผ่านมาพบว่า ด้านบริหารจัดการหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านสภาพแวดล้อม และด้านสื่อสารสนเทศการศึกษา ของหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา พบปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย พบว่าผู้ศึกษาอยู่ในกลุ่มผู้สูงวัยอายุเฉลี่ย 50-85 ปี การเข้าถึงสื่อสารสนเทศ หรือเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาจึงค่อนข้างลำบากด้วยข้อจำกัดทางวัยวุฒิ และบางกลุ่มเป็นพระสงฆ์ที่มีมุมมองด้านเทคโนโลยีเป็นสิ่งต้องห้ามเพราะท่านเน้นการปฏิบัติธรรมในที่สงบเป็นต้น (ทรงศักดิ์ พรมดี และคณะ,2559, น. 75)

ในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร และเพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนมากขึ้นในการนำไปใช้ประกอบกับคณาจารย์ของสาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญาซึ่งมีส่วนร่วมในการดำเนินการบริหารหลักสูตรต่างก็ต้องการทราบถึงคุณภาพของหลักสูตรที่กำลังใช้อยู่นี้ว่ามีคุณภาพมากน้อยเพียงใด โดยเฉพาะปัญหาที่กำลังเกิดขึ้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา เพื่อพิจารณาให้เหมาะสมกับสังคมปัจจุบันและจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ยังไม่ปรากฏว่า มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ได้มีการศึกษาวิจัยแนวทางการใช้เทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาหลักสูตรสาขาวิชาพุทธ

ศาสนาและปรัชญาด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะทำการวิจัยเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีการศึกษามาช่วยในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้หลักสูตรมีความทันสมัยและตอบโจทย์ด้านการวิจัยในด้านพุทธศาสนาและปรัชญาใน ยุคโลกาภิวัตน์ที่แท้จริง ซึ่งแนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตล้านนา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จึงอาจเป็นส่วนหนึ่งในการค้นพบแนวทางในการแก้ปัญหาด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ทั้งนี้เนื่องจากปัญหาไวรัสโควิด (Covid-19) เป็นปัญหาที่กระทบไปทุกภาคส่วน รวมถึงปัญหาการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรต้องเรียนออนไลน์ ดังนั้น ความจำเป็นเร่งด่วนในด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารและผู้รับผิดชอบในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในนำไปใช้เพื่อผลักดันไปสู่แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยให้ทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization word) ยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว และสามารถปรับประยุกต์เทคโนโลยีสมัยใหม่กับศาสนศาสตร์ได้อย่างลงตัวและมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารจัดการหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐาน ต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาสาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหากุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

2.2 เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษา สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหากุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

2.3 เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาเทคโนโลยีการศึกษาในการประกันคุณภาพหลักสูตรศาสนาศาสตรมาหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหากุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการวิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) และข้อมูลภาคสนาม (Field study) ด้วยการสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งวิธีดำเนินการวิจัยมีดังนี้

1. ขั้นรวบรวมข้อมูล

1.1 สำรวจและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารปฐมภูมิ (Primary Sources) คือ หลักสูตรศาสนาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559) ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

1.2 รวบรวมข้อมูลจากเอกสารทุติยภูมิ (Secondary Sources) คือ ตำรา หนังสือ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ เอกสาร วารสาร บทความ งานเขียนที่เกี่ยวข้องทั่วไป แหล่งข้อมูลที่สำคัญ คือ หอสมุดมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

1.3 สร้างแบบสัมภาษณ์ กำหนดตามวัตถุประสงค์การวิจัย และเป็นแบบไม่มีโครงสร้าง

1.4 ศึกษาจากข้อมูลสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) โดยสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับหลักสูตรโดยตรง ได้แก่ ผู้บริหารวิทยาเขต คณะกรรมการบริหารหลักสูตร บัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิต

1.5 เก็บข้อมูลจากการสนทนากลุ่มแบบ (Focus group discussion)

2. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 นำข้อมูลที่ได้มาจากข้อที่ 1 มาทำการแยกแยะ จัดประเภท ตามความเหมาะสมกับเนื้อหาที่วิจัย

2.2 ศึกษาข้อมูลที่ได้จากข้อที่ 2.1 มาปรับปรุงแก้ไขก่อนลงภาคสนามเก็บข้อมูลเชิงลึกแบบเติมเต็มอีกครั้ง โดยใช้เครื่องมือแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญและที่ปรึกษางานวิจัย (ใช้แบบสอบถามแบบออนไลน์ และทำเป็น QR-Code เพื่อทดสอบการพัฒนาแนวทางการใช้เทคโนโลยี รวมทั้งการสัมภาษณ์แบบใช้โปรแกรม Zoom และ Google Meet)

2.3 ศึกษาข้อมูลที่ได้จากข้อที่ 2.2 นำไปเขียนลงในบทที่ 3 และ 4 ตามความสอดคล้องและเหมาะสมแก่เนื้อหาของการวิจัย

2.4 วิเคราะห์ เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาและการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อประกันคุณภาพหลักสูตรศาสนาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559) ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา วัตถุประสงค์การวิจัยประกอบกับทัศนะของผู้วิจัยต่อไป

4. ผลการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษา สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหากุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา 2. เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษา สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหากุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา 3. เพื่อนำเสนอแนวทางการ

พัฒนาการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาในการประกันคุณภาพหลักสูตรศาสนาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (quality Research) เน้นการเก็บข้อมูลเชิงเอกสาร และการใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และนำเสนอผลการวิจัยด้วยวิธีวิเคราะห์แบบพรรณนา ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร จากการสังเกต จากการสัมภาษณ์และทำการวิเคราะห์ (SWOT Analysis) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้เกี่ยวข้องกับหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2559) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ได้แก่คณะกรรมการบริหารหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน นักศึกษาที่กำลังศึกษา บัณฑิตที่จบการศึกษาและผู้ใช้บัณฑิต โดยใช้การสุ่มกลุ่มเป้าหมาย แบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 40 รูป/คน แล้วนำเสนอในรูปแบบการพรรณนาบรรยาย

ผลการวิจัยพบว่า

1) สภาพปัญหาการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษา ที่พบคือยังขาดความชัดเจนในการวางแผนบริหารจัดการเพื่อสร้างระบบและรูปแบบการบริหารหลักสูตรโดยใช้เทคโนโลยี การบริหารจัดการยังใช้รูปแบบเอกสาร (Document manual) บุคลากรคณาจารย์เจ้าหน้าที่ยังใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาน้อย จึงทำให้การปรับเกณฑ์และรูปแบบการบริหารจัดการยังคงใช้รูปแบบยืดหยุ่น เพื่อที่จะปรับให้กระบวนบริหารจัดการหลักสูตรให้มีความสมบูรณ์ต่อไป

2) การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาของหลักสูตรเมื่อเปรียบเทียบกับผลการประเมินในปีการศึกษา 2563 ใช้รูปแบบการ

ประเมินแบบออนไลน์ภายใต้คำสั่ง (พ.ร.บ.) สถานการฉุกเฉินโรคระบาดโควิด-19 สรุปผลคะแนนรวมจากทุกองค์ประกอบของการประเมินได้ คะแนน 3.70 เกณฑ์มาตรฐานอยู่ในระดับ พอใช้ และเทียบกับผลการประเมินในปีกานศึกษา 2562 ผลการประเมิน คะแนนรวมได้ 3.64 เกณฑ์มาตรฐานอยู่ในระดับ พอใช้ เช่นเดียวกัน แต่ค่าเฉลี่ยผลการประเมินระดับคะแนนเพิ่มขึ้น สรุปได้ว่าแนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อนำมาพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาของหลักสูตร มีเกณฑ์มาตรฐานไม่แตกต่างกันและมีเกณฑ์ดีขึ้น

3) แนวทางพัฒนาหลักสูตรควรมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อให้หลักสูตรมีความทันสมัยทันโลกทันเหตุการณ์ ควรเผยแพร่ข้อมูลด้านศาสนาและปรัชญาให้มากกว่านี้ มีกิจกรรมที่เป็นแรงจูงใจให้คนในสังคมเห็นถึงความสำคัญของศาสนาและปรัชญา มีวารสารด้านศาสนาและปรัชญา บทความและงานวิจัย ยังมีการประชาสัมพันธ์ออกไปสู่สังคมน้อยมาก การเผยแพร่ข้อมูลควรสร้างช่องทางในการสื่อสารเผยแพร่ขาวสารที่ทันสถานการณ์และเข้าถึงง่าย ที่มีอยู่ยังไม่เหมาะสมเท่าที่ควร

5. อภิปรายผล

1) สภาพปัญหาการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษา ที่พบคือยังขาดความชัดเจนในการวางแผนบริหาร จัดการ ที่จะกำหนดเป็นมาตรการหลักในการพัฒนาเพื่อสร้างระบบและรูปการบริหารหลักสูตรในยุคเทคโนโลยี ให้ได้ครบทุกองค์ประกอบที่กำหนด เพราะการบริหารจัดการยังใช้รูปแบบเอกสาร (document manual) อย่างเดิม บุคลากรทั้งเจ้าหน้าที่และคณาจารย์ยังใช้

เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาน้อย จึงส่งผลทำให้การปรับเกณฑ์และรูปแบบการบริหารจัดการยังคงใช้รูปแบบยืดหยุ่น

2) การพัฒนาแนวทางบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษา หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรระดับมบัณฑิตศึกษา อยู่ภายใต้ส่วนงานของบัณฑิตวิทยาลัย โดยมีคณะกรรมการบริหารบัณฑิตวิทยาลัย และคณะกรรมการประจำหลักสูตรเป็นผู้รับผิดชอบ ผู้บริหารและคณะกรรมการประจำหลักสูตรสาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา ยึดหลักการบริหารแบบธรรมาธิปไตย และใช้เทคนิคการบริหารแบบ (PDCA) มีการนำแผนปฏิบัติงานไปสู่การจัดการพัฒนาตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาปีพ.ศ. 2558 และระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในรูปแบบเกณฑ์มาตรฐานระดับบัณฑิตของ สกอ. การบริหารงานของคณะกรรมการประจำหลักสูตร สามารถใช้รูปแบบการบริหารจัดการทั่วไปตามเกณฑ์มาตรฐานกำหนด ระดับพอใช้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงแนวทางการพัฒนาที่ยังขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในรูปแบบด้านการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการศึกษาและการประกันคุณภาพหลักสูตร ดังจะเห็นได้จากผลการประเมินตนเอง (SAR) ในปีการศึกษา 2562 ซึ่งใช้การประเมินแบบปกติ เมื่อเปรียบเทียบกับผลการประเมินในปีการศึกษา 2563 (พม.มฆวินทร์ ปุริสุตตโม, 2563) ภายใต้คำสั่ง พรบ.สถานการฉุกเฉินโรคระบาดโควิด-19 ใช้รูปแบบการประเมินแบบออนไลน์ สรุปผลคะแนนรวมจากทุกองค์ประกอบของการประเมินได้ คะแนน 3.70 เกณฑ์มาตรฐานอยู่ในระดับ พอใช้ และเทียบกับผลการประเมินในปีกานศึกษา 2562 ผลการประเมินคะแนนรวมได้ 3.64 เกณฑ์มาตรฐานอยู่ในระดับ พอใช้ แต่ผลการประเมินคะแนนดีขึ้น สะท้อนให้เห็นว่าแนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อ

พัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิตสาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีเกณฑ์มารฐานไม่แตกต่างกันและดีขึ้นตามลำดับ จากการศึกษาวิจัยและผลการประเมินตนเอง (SAR) และ (SWOT Analysis) พบว่า มีความสอดคล้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อหลักสูตรที่พบว่า ปัจจัยภายในอยู่ในด้านผู้บริหารและคณะกรรมการประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน และผู้บริหาร

3) แนวทางพัฒนาหลักสูตรควรมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อให้หลักสูตรมีความทันสมัยทันโลกทันเหตุการณ์ ควรเผยแพร่ข้อมูลด้านศาสนาและปรัชญาให้มากกว่านี้ มีกิจกรรมที่เป็นแรงจูงใจให้คนในสังคมเห็นถึงความสำคัญของศาสนาและปรัชญา มีวารสารด้านศาสนาและปรัชญา บทความและงานวิจัย ยังมีการประชาสัมพันธ์ออกไปสู่สังคมน้อยมาก การเผยแพร่ข้อมูลควรสร้างช่องทางในการสื่อสารเผยแพร่ขาวสารที่ทันสถานการณ์และเข้าถึงง่าย ควรมีการส่งเสริมให้อาจารย์ประจำหลักสูตรได้รับการพัฒนาในเรื่องวิชาการให้มากขึ้น สนับสนุนด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ในการจัดกิจกรรมต่างๆ ส่งเสริมงานวิจัยในระดับชาติและนานาชาติให้มากยิ่งขึ้น ส่วนปัจจัยภายนอกคือการสนับสนุนด้านเทคโนโยีสารสนเทศการประชาสัมพันธ์ในด้านบทบาทและความสำคัญให้เป็นที่รู้จักแก่สังคมภายนอกให้มากขึ้น

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

หลักสูตรควรมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อให้หลักสูตรมีความทันสมัยทันโลกทันเหตุการณ์ ควรเผยแพร่ข้อมูลด้านศาสนาและปรัชญาให้มากกว่านี้ มีกิจกรรมที่เป็นแรงจูงใจให้คนในสังคมเห็นถึงความสำคัญของศาสนา

และปรัชญา มีวารสารด้านศาสนาและปรัชญา บทความและงานวิจัย ยังมีการประชาสัมพันธ์ออกไปสู่สังคมน้อยมาก การเผยแพร่ข้อมูล ควรสร้างช่องทางในการสื่อสารเผยแพร่ข่าวสารที่ทันสถานการณ์และเข้าถึงง่าย ที่มีอยู่ยังไม่เหมาะสมเท่าที่ควร ดังนั้นควรมีการปรับปรุงแก้ไขรูปแบบแนวทางการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษาและการประชาสัมพันธ์ตามสื่อ ให้มากกว่าเท่าที่เป็นอยู่ เพราะเป็นหลักสูตรที่เป็นหัวใจของวิชาการทุกแขนงที่มีอยู่ในโลกปัจจุบัน จึงได้นำเสนอแนวทางการพัฒนาและการบริหารจัดการหลักสูตรสาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา ควรนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาปรับประยุกต์ใช้ให้มากขึ้นเพื่อรองรับแนวทางการพัฒนาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของโลกที่ปรับเปลี่ยนอย่างรวดเร็ว และควรมีการจัดการศึกษาด้านศาสนาและปรัชญาให้มีความเข้มข้นในรูปแบบการศึกษาวิจัย เพราะเป็นหลักสูตรที่มีความเป็นพุทธศาสนาที่เป็นรูปธรรมสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เพื่อเข้าใจและเข้าถึงระบบการศึกษาตามศาสตร์สมัยใหม่และสามารถที่จะอธิบายพุทธศาสนาและปรัชญาแล้วนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ ไม่หลงอยู่ในเปลือกนอกของพุทธศาสนา นอกจากนั้นยังเป็นหลักสูตรที่เหมาะสม มีองค์ความรู้ด้านพุทธศาสตร์มีเนื้อหาสนองความต้องการ ต่อผู้สนใจที่จะศึกษาในด้านนี้ และถ้าเป็นไปได้ควรปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตรให้เหมาะสมมากขึ้น สอดคล้องกับกฎเกณฑ์มาตรฐานอุดมศึกษา ปี พ.ศ. 2558 และตามมาตรฐานของ สกอ.

7. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเล่มนี้ ได้รับทุนสนับสนุนจาก สถาบันวิจัยญาณสังวร ในโครงการสนับสนุนบุคคลากรด้านการทำวิจัย ประจำปีงบประมาณ 2563 ตามหนังสือที่ อว 7911/0336 ลงวันที่ 15 กันยายน 2563 ได้มีมติอนุมัติให้

ดำเนินการโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” ประจำปีงบประมาณ 2563 ปรากฏรายละเอียดตามสำเนามติที่ 79/2563 คณะผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณคณะผู้บริหารและบุคลากรประจำสถาบันวิจัยญาณสังวรมา ณ โอกาสนี้

งานวิจัยเล่มนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีเพราะความเมตตาอนุเคราะห์ของคณาจารย์หลายท่านที่มีส่วนร่วมในการดำเนินการวิจัยจนสำเร็จด้วยดี ซึ่งผู้วิจัยต้องขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงในการให้คำปรึกษาในฐานะผู้เชียวชาญได้แก่ พระมหาวิเศษ ปญฺญาวชิโร,รศ.ดร. ประธานคณะกรรมการที่ปรึกษางานวิจัย และ ผศ.ดร.ตระกูล ชำนาญ ผู้ช่วยอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา กรรมการที่ปรึกษา และตลอดถึงผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ ที่ได้อนุเคราะห์ส่งคณะผู้วิจัยไปร่วมในโครงการอบรมนักวิจัยของสถาบันญาณสังวร และได้เข้ารับการอบรมจากวิทยากรผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญหลายท่าน ได้แก่ ผศ.ดร. ดำรง เบญจคีรี ดร.ธเนศ ต่วนเฉอม และคณะวิทยากรที่เปี่ยมด้วยความรู้และประสบการณ์ในการให้คำปรึกษาในการดำเนินการวิจัย จนได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากสถาบันญาณสังวรในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ พระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์, ผศ.ดร รองอธิการบดีวิทยาเขตล้านนา และคณะผู้บริหารของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ที่ได้ให้คำแนะนำการทำวิจัยเป็นอย่างดีเสมอมา ขอขอบพระคุณกรรมการผู้เชี่ยวชาญจากสถาบันวิจัยญาณสังวร และเจ้าหน้าที่

ประจำบัณฑิตวิทยาลัยทั้งจากส่วนกลางและวิทยาเขตที่มีส่วนผลักดันให้งานวิชาการด้านการวิจัยของบุคลากรของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และท้ายที่สุดนี้คณะผู้วิจัยในนามบุคลากรจะขอทุ่มเทแรงกายแรงสติปัญญาเต็มความสามรถในการทำงานรับใช้เบื้องพยุคลบาทภายใต้การเป็นพนักงานของรัฐในหน่วยงานมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนาและเป็นข้าราชการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ดีสืบไป

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.* กรุงเทพฯ: คุรุสภา.

ชิษณุพงศ์ พรวนต้นไทร. (2556). *สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร.(*วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต*).*

ทรงศักดิ์ พรมดี และคณะ.(2559). *แนวทางการพัฒนาหลักสูตรศาสตรสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา วิทยาเขตล้านนา ตามเกณฑ์มาตรฐานใหม่ 2558.* งานวิจัยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา.

ภานรินทร์ ปัญญาจรัสกุล. (2553). *การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพังงา.* (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา).

พระมหามฆวินทร์ ปุริสุตฺตโม . (2563). *สรุปเปรียบเทียบการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร (แยก) วิทยาเขตล้านนา ป.ตรี และ ป.โท. รองอธิการบดี ฝ่ายแผนและประกันคุณภาพการศึกษา สำนักประกันคุณภาพการศึกษา มมร.* สืบค้นจาก https://qa.mbu.ac.th/

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2549). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. ปทุมธานี: สกายบุ๊กส์จำกัด.

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2554). *ปัญจปฏิรูปการศึกษาแนวทางสู่การปฏิบัติ.* กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคณุภาพการศึกษา. (2554). *คู่มือการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกรอบสาม พ.ศ. 2445 – 2558*. กรุงเทพฯ. ม.ป.พ.

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. [ม.ป.ป.]. *การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion).*สืบค้นจาก http://www.vijai.org/Tool_vijai/12/02.asp